

NAPLÓ

- A FUGA Budapesti Építészeti Központban március 6-án rendezett sajtótájékoztatón mutatták be a Pannonhalmi Főapát-ság 2019-es kulturális és spirituális évadát, aminek a hívószava a *csend*. **Cirill főapát úr** és **Dejcsics Konrád** atya, kulturális igazgató mondták el a nyitó gondolatokat: *A csendnek sokféle dimenziója van... Létezik a szemlélődés csendje, a megnyugvásé, a letisztulásé. A dolgok összerendeződésének csendje. Van cinikus, elhallgató, megalkuvó csend, a prófétai hang elnémulása. De létezik a szolidaritás csendje is, amikor szavak nélkül ott állok a másik mellett, osztozva gyászában, bajában. Szavak nélkül, de tetterre készen, ha a helyzet úgy kívánja.*
- A gimnázium Dísztermében 8-án **Raffai Péter** asztrofizikus, egyetemi adjunktus (ELTE Fizikai Intézet) tartott előadást *Csillagászat gravitációs hullámokkal* címmel. Olyan kérdésekre adott választ, mint: Mik azok a gravitációs hullámok? Hogyan sikerült megtalálni őket? Mit tudhatunk meg segítségükkel a világegyetemről és mindarról, ami benne van? *Albert Einstein több mint száz éve következtetett a gravitációs hullámok létezésére. Szor emberiség mégis csupán az elmúlt néhány évben volt képes először észlelni ezeket a hullámokat, a világűr távoli hullámforrásaiból. A gravitációs hullámok első észlelései a csillagászat egy teljesen új ágának megszületését jelentik. Az előadás a terület eddigi, az előadó kutatócsoportjának hozzájárulásával megvalósuló eredményeit tekintette át.*
- Ugyancsak a gimnázium Dísztermében 12-én **Takátsy Péter**, gimnáziumunk egykori diákja, a budapesti Katona József Színház színművésze Dosztojevszkij *A félkegyelmű* című regénye alapján készült *Miskin herceg* című monodramáját adta elő, amelyet ő írt át egyszemélyes darabbá Ascher Tamás köz-

reműködésével. A darabról így vall: *Miskin herceg az, aki miatt senki sem lesz elítélt. Ő nem ítélkezik senki fölött, és mindenki, aki kapcsolatba kerül vele, megváltozik. A nézők talán félteni fogják, mert úgy látják, veszélyben van, és nem értik, miért nem menekül, vagy miért nem védekezik.* Az előadást követően beszélgetésre került sor az előadóval.

A Főapátság az idei kulturális és spirituális évadát a csendnek szenteli. Nagyböjt időszakában, a Szent Márton-bazilikában felcsendülő zene- és kórusművek megnyitják a csend dimenzióit, közelebb viszik a hallgatóságot saját elcsendesedésük útján. Ennek a sorozatnak az első alkalmá 15-én volt. Az *életfa és Krisztus keresztje* témájával a kereszténység örök misztériumát járta körül a **Wiener Choralschola** koncertje **Daniel Mair** vezényletével. A nemzetközi hírű kórus gregorián énekeket szólaltatott meg a Karoling-kortól a késő középkorig. A zenei szemlélődést szerzetesestvérék (Hirka Antal, Borián Elred és Hegedüs Odó) elmékedései tették teljesebbé.

Nagyböjt második vasárnapján, 17-én ünnepi szentmisére gyűlt össze a Győr kertvárosi részében található *kismegyeri* Szent Anna Lelkészseg hívőközössége. Elkészült ugyanis a templom orgonája, amelyet a szentmise keretében **Cirill főapát úr** áldott meg. A lelkészseg és a templom a Pannonhalmi Területi Apátsághoz tartozik, a lelkipásztori szolgálatot több mint két évszázada bencések látják el. A templomot Balázs Mihály és Somogyi-Soma Katalin építészek tervezték, 2011-ben szentelték fel.

Szent Benedek Atyánk tavaszi ünnepén, 21-én (amikor alapítónk mennyei születésnapjára emlékezünk) idén **Michael August Blume apostoli nuncius** volt a vendégünk, aki először a Díszteremben diákjainknak mutatkozott be, és válaszolt a felvetett kérdéseikre. Az eucharisztia ünneplésének elején **Cirill főapát úr** köszöntötte a megjelenteket (munkatársainkat, diákjainkat, vendégeket). A nuncius úr homíliájában többek között a következőket mondta: *Mindenekelőtt jó, ha tudatosítjuk, hogy mind a szerzetesi életben, mind a házasságban olyan tartós elkötelezettségre van szükség, amit a szerzetesek és a házastársak egyaránt komolyan vesznek. A monasztikus szerzetesi életet Szent Benedek mindig az evangélium fényében, valamint az előljárók vezetése alatt megélt, egymás iránti engedelmisségben, kölcsönös tiszteletben, egymás elfogadásának kultúrájában látta megvalósulni. Hasonlóképpen cselekszenek a házastársak, amikor Isten akaratát keresve egyéni törekvéseiket és akaratukat a másikénak rendelik alá – ami annyit jelent, hogy egymást meghallgatva, egymás szempontjait figyelembe véve együtt hozzák meg döntéseiket. Ez az egymás felé megélt engedelmisség – ahogyan a szerzetesi engedelmisség is – hosszú tanulási folyamat, és rengeteg gyakorlás által érik be és válik életre szóló tapasztalattá... Az Isten szeretete, amely Krisztusban van, örömhír számunkra és mindazok számára, akikkel azt megosztjuk, legyenek azok a barátaink, családtagjaink, vagy akár azok, akik*

az evangélium örömhírét, az isteni szeretet és irgalom valódi tapasztalatát szomjazzák. Te és én, mi vagyunk azok, akiket Isten arra hív, hogy elmondjuk nekik és mindenkinek, Isten mennyire szereti őket. Ennek az irgalomnak és szeretetnek vagyunk a küldöttei, misszionáriusai. A szentmise után a Főapátsági Könyvtárban került sor az időszaki kiállítás megnyitására. **Cirill főpát úr** köszöntő szavaival emlékeztetett arra, hogy a következő óra a csend jegyében zajlik, mivel a Csend című kiállítás megnyitójára vagyunk hivatalosak. Életünkben túl sok a közlés és túl kevés a figyelem; üzenet és zaj összerosódik, bizonytalanná válnak értéktelen és értékes határai, ám a növekedés garanciája a csend, amely hozzásegít, hogy mélyebbre hatolhassunk önmagunkban. A csend sokféle lehet, és sok mindent jelenthet. Lehet a természet „hangos” csendje, az alkotásé, szereteté, a figyelemé, a döbbeneté és a halálé is. A csönd külső keret, lehetőséget teremt egy belső figyelemre, egy belső hallásra, ahol a Szentlélek működik. **Dejcsics Konrád** kulturális igazgató számára a kiállítás a közösségről, a közösségvállalásról megfogalmazott üzenetei miatt vált fontossá. A felismerés miatt, hogy legfőképpen a közösségre kell figyelniünk. **Tompa Andrea** író mesével készült az alkalomra (amely lapunk előző számában olvasható). **Eröss Nikolett** szerint a kiállításon – a felkért művészek (Trapp Dominika, Sculler Judit, Pálinkás Bence György, Ember Sári és Kristóf Krisztián) segítségével – a kiindulópont Pannonhalma különböző csendértelmezéseinek vizsgálata lett, s a saját csend személyes történetei felé fordult a figyelem. De a műalkotásoknak költői és társadalmi olvasatai is lehetnek. Ezután a felkért művészek mutatták be alkotásaikat.

A Pannonhalmi Bencés Gimnázium Galériájában 22-én **Szűcs Attila Rajzok** című kiállítását nyitotta meg **Máthé Andrea** esztéta: Szűcs Attila rajzainak különös világában a líraiság és a tárgyilagos hívősség, a közelről megmutatás és a távol(ság)ban tartás összeszővődve – „összerajzol(ód)va” – jelenik meg.

Iskolánk bekapcsolódott a **Frankofónia Filmnapok és Fesztivál** programjaiba. Az *Életem értelmei* és a *Szabadúszók* című filmek megtekintése után egy francia színdarab, az **Oulipo társulat Oulipolisson** című színelőadására került sor.

Március 22-én volt az új (labdarúgó) nagypálya felavatása egy tanár–diák meccsel. A pályát 2014 óta, a tornacsarnok építésekor idehordott homok miatt nem tudtuk használni. A pálya vadonatúj gyepvel, kis és nagy kapukkal és automata öntözőrendszerrel rendelkezik. Az idei tanévben iskolánk diákjai a sport területén is sikeresen szerepeltek. Pécsen **kosárlabda-csapatunk** a Diákolimpia Országos Döntőjében a tavalyi bajnoki cím után ismét felállhatott a dobogóra: második helyezést ért el, edzőjük **Erdőssy István**. A **mezei futó** Diákolimpia országos döntőjén a IV. és az V. korcsoport bronzérmet szerzett, míg a VI. korcsoport csapata országos bajnok lett, edzőjük **Török Loránd**. A **Vívó Diákolimpia** döntőjén diákjaink 6 arany-, 5 ezüst- és 5 bronzérmet hoztak el, felkészítőik: **Polgár**

- Pál, Dejsics Konrád** atya és **Sellei András**. Nem sporteredmény, mégis jelentős: **Török Kristóf Áron** a XIII. *Országos Orgonaverseny*en a 11–12. évfolyamos konzervatóriumba járó diákok között második helyezést ért el, tanára **Kiss Zsolt**.
- A *Nagyböjti Koncertsorozat* keretében került sor **Balázs János** és **Váradi László** zongoraestjére a Bazilikában 29-én. Az est során Liszt-darabok hangzottak el (*Mária eljegyzése, A Villa d'Este szökőkútja, A molnár és a patak, Dante-szonáta, Petrarca-szonettek, Szent Ferenc a hullámokon jár*).
- Ugyanezen a napon a Díszteremben **Sulyok Tamás**, az Alkotmánybíróság elnöke tartott előadást *Az alapjogok védelmében (A magyar alkotmánybíráskodás trendjei)* címmel.
- Április 5-én délután a Bazilikában a Napközi imaóra keretében a gimnáziumunk öregdiákjaiból álló **Szent Márton Kamarakórus** énekelte Palestrina *Miserere* című művét.
- A Költészet Napja kapcsán itt tartották Pannonhalmán a *Berzsenyi Dániel Szavalóverseny* megyei döntőjét. Délután az Asztrik-teremben diákjaink **Fehér Renátóval**, fiatal Zelk Zoltándíjas költővel beszélgettek verseiről, amelyekből tavaly már a második kötet jelent meg a Magvető Kiadónál. Este pedig a Díszteremben *IMPOETRY*, azaz Import Impró & Slam poetry előadásra került sor a győri **Improvizációs Színház** előadóművészeinek közreműködésével.
- A *holokauszt emléknapján* idén Cirill főapát úr és a 11–12.-es történelem fakultációs csoport tagjai tartották a megemlékezést. Az emléknep több helyszínen, egyes korosztályú csoportokban követte végig a pannonhalmi embermentés eseményeit. Délután **Németh Tamás**, gimnáziumunk tanára tartott előadást *Vakáció a táborban (Az ismert és az ismeretlen Kertész Imre)* címmel.
- Az Apátsági Galériában 12-én délelőtt nyílt meg **Lucien Hervé** *Az építészet csendje* című időszaki kiállítás. A magyar származású fotóművész (Elkán László) fekete-fehér épületfotói kerültek fel a falakra, amelyek az 1950–60-as évek legnevesebb építészeinek munkáit mutatják be Brazíliavárostól Lesencefaluiig, Franciaországtól Szíriáig. A kiállítás végigkalauzol kétezer év szakrális építészetén. A tárlata dialogust kezdeményez formák és korok, ismerős és ismeretlen helyszínek között. A kiállítás szervezői a művész archívumában őrzött negatívok közül az ismert felvételek mellett olyanokat is kiválasztottak, amelyek soha nem jelentek meg nagyításban, ezen a kiállításon láthatók először. **Dejsics Konrád**, a főapátság kulturális igazgatója köszöntő beszédében emlékeztetett, hogy *a pannonhalmi bencés közösség modern kori történetét végigkíséri a fotográfiával való magas szintű foglalkozás. Palatin Gergely, Rados Tamás, Vass Alberik bencés szerzetesek munkásságát, vagy a főapátság több mint százezer felvételt őrző fotótárát is lehet említeni. Az előző évek fotókiállításai (Regula Oculorum, Osztas 10x10, Közös ház) után most újabb fórumot nyújt a közösség a fotográfiával*

történi találkozásra. A fotótárlat képeinek nagyítását **Philippe Brame** végezte, aki barátként és kutatóként is végigkísérte Lucien Hervé utolsó éveit. A kiállításon elmondott emlékei szerint hosszú heteket töltöttek együtt Luciennel és feleségével, Judith Hervével, hogy kiválogassák a kiállítás anyagát. A megkapott negatívokkal aztán ő dolgozott tovább. És hogy mitől különlegesek ezek a fotók? Brame magyarázata szerint: *Az első dolog, amit meglátunk Hervé negatívján, nem a fekete-fehér szokásos homályossága, hanem az áttetszőség. A nagy üresség, ami a képkockát elfoglalja, és ami a papíron harmonikusan elhelyezett formák teljességét alkotja majd.* **Gebauer Imola**, szintén Hervé művészetének kutatója és a kiállítás kurátora a következőkre irányította rá a figyelmet: *Lucien Hervé, aki elsősorban építészeti fotósként járta a világot, minden ember alkotta épített műre – legyen az szakrális vagy profán – érdeklődéssel tekintett. Az emberi teremtő szellemet kereste, mert hitt, ugyan nem Istenben, de az emberben. Hervé fotográfiája teljes személyiségét tárja fel: e szakrális terek az emberiségbe vetett hitét mélyítik el, titkaikra, az őket átjáró fényre szeme, intellektusa és szíve lencséje élességével rezonál. Ebben rejlik az ő misztériuma.*

Ugyanezen a napon este került sor a *Nagyböjti Koncertsorozat* keretében a **Budapesti Fesztiválzenekar** barokk együttesének (vezető: Lesták Bedő Eszter) előadására a Bazilikában. Az est során két Bach-kantáta hangzott el.

Búcsúlátogatásra érkezett 16-án **Andrej Kiska** szlovák államfő, akinek megbízatása júniusban jár le: **Áder János** társaságában tekintette meg Pannonhalma nevezetességeit.

Idén *virágvasárnap* is itt voltak diákjaink, ezért kivételesen a tornacsarnokban tartottuk a szentmisét a passióval különböző zarándok-csoportok és híveink részvételével. A liturgia a bejárati kapu előtti nagy fészületnél a tavaszi zöld ágak és virágzó lombok megáldásával kezdődött, majd innen vonultunk a szemerkélő esőben a tornacsarnokba Cirill főapát úr vezetésével. A *krizmaszentelési misét* idén is nagyszerdán este tartottuk, hogy azon a Főapátsághoz tartozó plébániák hívei minél nagyobb számban vehessenek részt. A húsvéti *Szent Háromnapot* – a hagyományoknak megfelelően – vendégeinkkel együtt ünnepeltük. Nagypénteken **Asztrik emeritus főapát úr** *Mit jelent és miért nehéz ma Jézus tanítványának lenni?* címmel, **Borián Elréd** atya *Illés Izrael prófétája és Jézus az Ország meghirdetője* címmel tartott előadást, **Szabó Márton** testvér pedig *Búza és szőlő – Az alapanyagoktól a kész termékig* címmel mutatta be a liturgiában szereplő növényeket. Nagyszombaton **Dr. Palotai Gabriella** *Elcsendesülés a hétköznapokban* címmel tartott előadást, **Hegedüs Odó** atya *A Szépség útján* címmel osztotta meg gondolatait, **Binzberger Ákos** atya *Jézus engedelmessége, a szerzetes engedelmessége, valamint a mi engedelmességünk* címmel dolgozta fel Szent Benedek Regulájának 68. fejezetét. Délután **Hardi Titusz** *A szombat csendes*

nyugalma – Isten ideje címmel, **Hirka Antal** pedig *Tavaszi – Húsvét – Éjszaka (A keresztény húsvét kozmikus vonatkozásai)* címmel készítette elő a jelenlévőket a húsvéti vigília ünneplésére. A közös liturgia után **Kiss Zsolt** orgona-meditációit hallgathattuk. Húsvéthétfőn a bazilikában **Friedler Magdolna** orgonaművész adott húsvéti koncertet.

Bakonybél és Pannonhalma néhány bencés szerzetese és barátai a két monostor közötti 50 km-es távolságot (néhányan a távolság egy részét) a „*szerzetesfutás*” alkalmával 27-én futva tették meg.

Május 3-án a Díszteremben **Rucz Péter** (volt diákunk) *villamosmérnök* tartott előadást *Az orgonasípek fizikája* címmel. A következő kérdésekre kereste a választ: Hogyan működik az orgona és szólal meg egy síp? Mit nevezünk élhangnak? Milyen hosszú valójában egy orgonasíp? Miért orgonafémből készülnek a sípok? Milyen módszerekkel elemezhetők a megszólaló hangok, és mire következethetünk a hangelemzésből? Hogyan segíthetik a kutatások az orgonaeépítőket?

Az Asztrik-teremben **Francis X. Clooney**, a Harvard Egyetem jezsuita teológusa tartott előadást *Tanulhatnak-e egymástól a vallások?* címmel 10-én délután. Az előadó úgy véli, hogy a hívő embereknek nem az a feladatuk, hogy rangsorolják a vallásokat, hanem türelmesen és figyelmesen más hagyományok megismerésére kell törekedniük, abban a reményben, hogy tanulhatnak tőlük, miközben semmit sem adnak fel hívő identitásukból.

A Díszteremben aznap este **dr. Szalárdy Levente** (volt diákunk, az utóbbi év junior prima-díjasa) *neurológus, idegtudományi kutató* tartott előadást *Egéragytól betegágyig (Transzlációs medicina az idegrendszeri betegségekben)* címmel. Az elmúlt évtizedek korábban elképzelhetetlen technikai fejlődést hoztak az idegtudományban. Ismereteink jelentős része azonban állatkísérleteken alapul, amelyek „transzlálása”, tehát humán kontextusba helyezése és felhasználása nagy kihívást jelent a jelen kor orvostudománya számára.

Ugyancsak a Díszteremben **Tüske László** arabista (az OSzK igazgatója) tartott előadást *A zarándoklat az iszlám világában* címmel 17-én. Az előadó könyvtár-arab szakosként végzett, kutatásai középpontjában a középkori arab irodalomkritika, az arab stilsztika története és a modern Korán-interpretációs irányzatok állnak. Előadásában bemutatta az iszlám kezdeti évszázadait, irányzatait és a legfontosabb zarándoklatokat.

Jurinka Szilveszter bencés és **Horváth János** premontrei szerzetest *szentelte pappá Várszegi Asztrik* püspök, emeritus pannonhalmi főapát 18-án, a Szent Márton-bazilikában. A papszentelésen részt vettek a bencés közösség tagjai, a különböző premontrei apátságok apátjai és szerzetesei, bencés nővérek, szociális testvérek, bencés oblatások. Jelen voltak a szentelendő tanárai, hallgatótársai és diákjai, valamint számos zarándok. A liturgia kezdetén **Hortobágyi Cirill** főapát

úr köszöntötte a vendégeket és a mintegy hetven szerzetest és papot. A papszentelési liturgiát olyan *ünnepi pillanatnak* nevezte, amelyben Isten felfedi arcát egy szempillantásnyira, és világosságot gyújt a szívünkben, hogy megerősítsen a küldetésére minden keresztényt. Asztrik püspök úr homíliájában a **húsvéti öröm továbbáradásáról** beszélt. Minden liturgia – így a papszentelés is – ugyanannak a húsvéti titoknak az ünneplése és a szolgálata: *Ha a valóságot nézzük, mintha nem lenne valós ez a húsvéti öröm, hiszen mennyi aggodalomra, félelemre van okunk – mind a bennünket körülvevő világban, mind Jézus közösségében. Mert kereszténynek is nehéz lenni. Lassan annyi egyház, belső egyházi vonulat van már, ahány ember magát kereszténynek mondja. Az önösség egyetemes korának nagy kísértése az, hogy nem befogadjuk a feltámadott Urat, hanem őt formáljuk a magunk szegényes és töredékes képére. Ezzel szemben mégis Krisztus valósága az, amely felülírja a töredékességet. Főleg akkor, ha nem szavakból, hanem a keresztények tetteiből ismerik meg az emberek: „Őriztétek szívetekben Jézus Krisztus főnséges ismeretét” – egyszerű, mégis meggyőző szavakkal, szolgálatkész szeretettel ezt mondjátok el embertársaitoknak, hogy megnyerjétek őket Istennek. Tudnotok kell, hogy az embereknek, testvéreiteknek nem elméleti, nem teológiai gondjaik vannak, hanem az élet megoldása és kihívásai az ő megoldandó és győtrő kérdésük. A választ szívetek jóságából, önzetlen szeretetetekből közvetítsetek, hiszen ezt ti is úgy kaptátok.*

- A Pannonhalmi Bencés Gimnázium a **Hintalovon Gyermekegyüttműködésben** (Gyurkó Szilvia vezetésével) részt vesz a Biztonságos Iskola programban. Ennek célja az, hogy rögzítsünk az iskolában olyan, mindenki által ismert és elfogadott gyermekvédelmi irányelveket, amelyek biztonságos kereteket adnak az iskolai élet minden résztvevőjének. Látogatásuk alkalmával diákjaink szülei is részt vehettek a megbeszéléseken.

Hirka Antal